

20. gada-gahjums.

Mahjas weefis.

Makfa ar peesuhthichann
par pasti:

par gabu 1 rub. 60 kap.
" pufgabū 85 "

Makfa bes peesuhthichann
nas Rihgā:

par gabu 1 rub. — kap.
" pufgabū 55 "
" 3 mehneschi 30 "

Mahj. w. teef isbohts fest-
deenahm no p. 12 fahstht.

Makfa
par findinichann:

par weenas fleijas smaktu
rakstu (Petit-) rindu, jeb
to weetu, to sabba rinda
eenem, makfa 10 kap.

Redaktija un ekspedizija
Rihgā,

Ernst Plates bilshu- un
grahmatu- drukatawā pee
Pehtera barmizās.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpachneeks un apgahdataijs.

Mahjas weefis isnahht ween reif pa nedetu.

No. 27.

Sestdeenā, 5. Juli

1875.

Var sinu.

Teem lastajeem, kas gribetu „Mahjas weefi“ us nahkamu pufgabū, t. i. no 1ma Juli lihds 31mo Dezember, apsteleht tē daru sinamu, la tahdas apsteleschannas labprahht peenemu. Makfahs par to pufgabū: tad pa pasti japeesuhtha: ar peelikumū 1 rub. 25 kap., bes peelikuma 85 kap. — Kas tē pat Rihgā fawu lapu grih sanemt, teem makfahs ar peelikumu 90 kap., bes peelikuma 55 kap.

Ernst Plates.

Mahjas weefa apgahdataijs un redaktors.

K a b d i t a i s.

Saunatahs sinas. Telegrafa sinas.
Cekshemes sinas. No Rihgas: muishneeku kredites-beedribas spreedums. No Salas-muichas: labibas augschana. No Pernawas: nelaimigs notikums. No Warschawas: jauns dšelszeta tilts. No Morschanfhas: nama-buhweschana. No Wiattas: wiltus-naudas kaleji. No Zetarinoflawas: jauns dšelszeta tilts.
Ahrseme s sinas. No Wahzijas: wezlatoku partiija. No Wišnes: dumyis Herzegowina. No Pestes: negaifs. No Franzijas: palibostiba Tulusneeteem. No Londones: Anglijas trohnamantineela zetofschona: No Spanijas: Karlisstem eet plahnt. No Ašijas: ihsidfinaschana starp Angliju un Birmu. No Amerikas: jemes trihjeschana
Kurlmehme. Bahr dšebaschannu. Atbilde. Sihki notikumi is Rihgas.
Peelikumā: is wezem papihreem. Graudi un seedi.

Saunatahs sinas.

No Rihgas. Rā „Wald. wehstn.“ sino, tad us wifangstako pawehli par Widsemes gubernatora weetneeku jeb wizegubernatoru ir tizis ezelts Sgaunu gubernas waldbibas rahts, koll.-rahts barons Krüdener.

— Pee prehmijs aisdewu-biletu islohjeschannas tai 1mā Juli Pehterburgā tee leelakee winesti krituschu us scheemi numureem:

200,000 rubl. us	N ^o 4,405	— 9
72,900	" " "	19,533 — 7
40,000	" " "	878 — 10
25,000	" " "	18,578 — 8

Nahlofchā M. w. numurā buhs wisi winisti usihmeti.

No Plestawas. Tureenas Noworschewas apriaki tai 10. Juni bijuse breefmiga wehtra ar pehrlonu un krusu. Regaifs fahzees pulksten 11. Kruša, kuras graudi bijuschu baloschu ohlu leelumā, esohht leelu fshadi nodarijuse, rudsus un wafaraju nokapadama. Zaur leelu wehtru weetahm junti nopleshsti un weetahm pat nami fagahsti. Zil lihds schim sinams, tad zilweku dshiwibas naw bohjā gahjuschas, tikai weena meitinga ir tikuse zaur kridamu namu apbehrta.

No Maslawas. Tai 27tā Juni pulksten 9 wakarā Sweedru kehnijsch nonahja Maslawā un tika apfweizinahts no tureenas general gubernatora un ziteem pilsehtas un teefas preelshneekem. Tahs eelas, pa kuras kehnijsch bija jabrauz, bija

smuki ispuschkotas un dauds kaufchu tur bija fapulzejuschees. Winsch ari apraudsijs wifas Maslawā wehrā leekamas weetas, p. p. fremtu, kara-rihku krahumu u. t. pr.

No Odesas. Rā Kreewu awisei („Pycerijā Mipz“) teef sinohhts, tad Odesā esohht radusehs koleera sehrga. Pehz tureenās sinahm esohht 2 lihds 3 deenu laikā ar koleera sehrgu fashimuschu kahdi 25 zilweki.

No Madrides. Spanijas eekschfigu leetu ministeris Romero Nobledo islaidis pawehli, kas sihmejahs us Karlisstem. Schihs pawehles nosazijumi ir fshahdi: 1) tee, kas ihpachumus pirktuschu no Karlisstem jeb sem Karlistu pahrwaldibas, tee pirktohs ihpachumus pasaude; 2) wifas familijas, kuru lohzehti Karlistu deenastā bijuschu, teek no Spanijas israiditas; 3) is Spanijas teek ari israiditi wisi tee, kas pee fahdas Karlistu komitejas peederejuschi, ja wini wifu wehlaki 15 deenu laikā pee waldbibas nepeeteizahs un tai nepadohdahs; 4) wisi Karlisstem peederige ihpachumi nahf waldbibas rohkās un winu eenahfeschannas teek peeschkirtas teem, kas zaur Karlisstem fshahdi zeetuschu.

No Maroko (Afrikā). Maroko walstibas ahriku leetu ministeris darijis fawa sultana wehleschanohs zitu walstu weetneekem sinamu, prohti to, ka sultans griboht starp fawu walsti un starp Ciropu eetaifht telegrasu, ari winsch esohht nodoht majis wairaf jaunekus is faweem pawalstneekem aifshthuschu us Ciropu, lai wini tittu mahziti pehz muhsu laiku wajjadsibahm.

Telegrafa sinas.

No Pehterburgas tai 2. Juli. Schodeen ap pulksten 12 deenā Sweedru kehnijsch nonahzis Pehterburgā un tuhdat aisdewees us Pehtera-pili.

No Berlinest ai 3. Juli. Wahzijas keifars Wilhelmē nonahzis Salzburgā. Baireeschu kehnijsch wina us tureeni naw pawadijs.

— Spanijas waldbibas kara-pulki stahw pee Benabarro. Dorregraij aisdewees us Barbastro. Tee pahr rohbeschahm Franzijs pahrgahjuschi Karlisi tikuschu tur apzeetinati.

Geshemes sinas.

No Nihgas. Ut 1mo Juli fahloht naht jaunee likumi pahre stempelu-papihreem spehla. Turpmat dabufim plaschafas sinas.

— Bidsemes muischneeku kredites-beedriba dara zaur Bidsemes gubernijas awisefim № 71 sinamu, ka schihs beedribas general-fapulze nospreeduse, wifus ussakamohs kihlas-papihrus (sandbriefes) pahrewehrt par 5 prozentes ne-ussakameem kihlas-papihreem un teem, kas ar tahdu pahrewehrtchannu meerâ, ismakfahrt weenreiffigi 3 prozentes no kapitala wehrtibas. Teem turpreti, kas us tahdu pahrewehrtchannu ne-eelaisstohs, teef us Oktobera terminu 1876. gadâ ussteikti tee winu rohlâs buhdami kihlas-papihrei, tâ ka no 17ta Oktobera 1876tâ gadâ par teem wairs nekahdas prozentes netiks malfatas.

— Nihgas pilsehtas kafes-kolegija esohrt nodohmajuse, ka dsirdam, Keisara dahrsu dariht apmekletajeem patihlamaku un turoht tagad pahre scho leetu apspreechannu. To namu, kas fenaf general-gubernatoreem bija par wasaras-dshiwolli un beidamâ laikâ tika isihrehts, — to namu griboht pahretaisiht par restorazijas namu. Tapat to stahwoschu uhdeni, kas tagad ne wifai patihlamu smaku isplahsta, griboht pahrewehrt par teloschu uhdeni. Bes tam wehl esohrt nodohmatas daschas zitas pahrgrohsichanas, tâ ka Keisara dahrs war Nihdsineekeem palikt par it patihlamu atpubhchanahs-weetu.

No Salas-muischas. Râ esam dsirdesjuschy, tad zaur to leelo faufumu wasaraja pawifam panihluse, tâ ka pat tas schini nedelâ bijuschais leetus mas ko wairs eespehs to augschanâ paweizinaht. Kartupekeem laksti pawifam nowihtuschy. Seena gan scho gadu buhtu wairaf bijis, ja pawasari leelee uhdens-pluhdi nebuhtu plawas weetahm ar zereem un naschteem aplahjuschy. Raut gan pee notihrichanas naigi strahdaja, tad tomehr naw eespehjuschi darbu beigt.

No Bernawas. Tureenas awises sino pahre kahdu nelaimigu notikumumu tâ: Winu pirmdeenu ap pufdeenas laiku laudis isdsirda breefmigu leelgabala schahweenam lihdsigu sprahgchannu. Klahrtaki imellejoht atrada, ka schi sprahgchana bija notiluse Grimma t. apteeki. Kahds is apteeka mahzkeem bija laikam preefch ugunoschanas jeb seierwerka maifijis weegli aisdinamas leetas un maifohrt tahs bija aisdeguschahs un ar leelu trohlsni sprahguschas wata. Das mahzellis, kas bija maifijis, tâ tika fadausihst, ka drihs pehz tam fawu dshiwibu islaida un ohtis mahzellis, kas tur tuwumâ bija, ari tâ fadausihst, ka nespehja ne runaht, bet lâ zeroht, tad winu gan pilnigi spehshoht isahrsteht. Ziti zilweti naw tikuschy apflahdeti, bet pee istabas leetahm deefgan leela flahde esohrt notiluse.

No Warschawas. Pahre Wihslas upi pee Warschanas tika taishts jaunâ dselszela-tilts, kas nu ir tizis gataws. Tai 20tâ Juni tilts tika pahraundsihts, pee kam zetuhshanas ministeris un dselszela wirsinspektors klahrt bija. Tilta buhweschana tika par labu atsihsta. Zaur scho tiltu teef faweenoti Pehterburgas-Warschawas dselszefsch ar Warschawas-Wihnes dselszetu.

No Morschanflas. Pahre to breefmigo uguns-grehku Morschanflas pilsehtâ fawâ laikâ jo plaschi sinojam; tagad kahdu wahredu usshimesim pahre to, kas tagad Morschanflâ noteef. Tee jo pahrtikuschee pilsehtas eedshiwotaji, kam pehz uguns-grehka wehl kahda kapitala dara atlikuse, fahrt tagad fawus

namus atkal usbuhweht. Strahdneeku un algadschu netruhst un tohs dabuhn par lehtu deenas-algu (30 lihds 40 kap. par deenu): bet amatneeki truhst, ihpaschi buhwmeisteri un muhrneeki. Tâ tad teef tschatli strahdahts, gruweschus, drupas un pelnu kahpeles nopohshoht un jaunâs ehkas to weeta buhwesohrt; bet strahdneekem truhst jautribas, wini strahda flusi un noftumuschy, neweena dseefmika ne-atskan, kas zitadi arweenu mehds notikt, jo Kreewu strahdneeki pee fawa darba dseef un ir lihgsimi un jautri strahdadami. Wairaf lâ diwi treschdâlas no Morschanflas eedshiwotajeem gan ne-eespehj fawas mahjas jaw tagad likt usbuhweht, jo wineem, taisniba fahohrt, naw wairaf lâ tas, kas ir mugurâ, un tapehz wineem palihdsiba jo waijadsiaga.

No Wiattas teef Kreewu awisei „Golosam“ sinohts, ka tureenas polizejai pehz ilgatas mellefchanas un pehshichanas isdeweess wiltus naudas-kalejus fakert, kas taisijuschy wiltus 20 kapeiku gabalus. Tai 6. Juni tika fakerti tee pirmee blehschi un deenu pehz tam wehl ziti, tâ ka schim brihscham jaw 12 fehd apzeetinati krahtinâ. Tee leelakee noseedsneeki pee wiltas naudas kalschanas esohrt weens sudraba-kalejs Kuterugins, bes ta kahds birgers Kasanzews un no teefahm jaw fohdihst zilwets, wahrdâ Kersins. Zil schim brihscham no Kersina sin, tad winsch preefch kahdeem gadeem tizis wiltus naudas kalschanas deht nodohts arestantu pulkâ. Winsch dabuja kahdu galwineeku un tâ tad zaur galwoschannu tika atlaisst pee darba un no tâ laikâ strahdaja pee Kuterigina. Zil pa wifam wini wiltus-naudu kaluschy, schim brihscham wehl naw flaidri sinamâ, bet dohma, ka lihds kahdeem 40 tuhstoscheem rubtu buhs wiltus-naudu laudis laiduschy. Pee fakerschanas airada 16 pudus (jeb 32 pohdus) naudas, kas wehl nebija gatawa; ari tur esohrt atraduschy eerittes preefch wiltus papihra-naudas taisichanas. Kad nu ta sina ispaudahs, ka wiltus naudas kaleji fakerti, tad neweens wairs Wiattâ negribeje sudraba naudu peenemt un katris, zil tam sudraba naudas bija, raudsija to isdoht jeb isniht. Ap to laiku tureenas banka eemihja pret papihra naudu dauds sudraba naudu, turu starpâ ari atradahs 300 sudraba rubli. Sinams banka, tâ ihsta naudas pasineja, tikai peenehma riktiigu naudu. Wiltus nauda neween Wiattâ un tureenas apgabala laudis laista, bet ari tiluse iswesta us wifahm Wolgas pilsehtahm.

No Zekaterinoflawas teef „Golosam“ sinohts, ka weens frohna-inscheneeris tur weetu ismehrijohrt preefch jauna dselszetu tilla pahre Dneper upi pee Zekaterinoflawas. Schihs pilsehtas eedshiwotaji eefneeguschy luhgichanas-rakstu, lai jauno tiltu buhwesohrt tahdu, ka waretu ar rateem pa tiltu braukt, par prohwi tâ Nihgas dselszeta tilts, kas ari preefch braujejeem eetaisihst.

No Georgijas. Preefch ne-ilga laikâ kahds preesteris eefch Mzhetas few dshiwibu nehmees ais noscheloschanas, kas labu prahtu rahdidams un nesinadams palihdsiejis blehscheem klohtera basnizu afsagt. Das bijis tâ: Jo deenu preefch preestera nogalinaschanas kahds semneeks bija pee preestera atnahjis ar to luhgichannu, waj winam netantu sahrku ar lihki basnijâ pa nakti nolikt. Preesteris, nekâ tauna nedohmadams, to attahwa; bet kas notika? Kad ohtâ rihâ basnijâ eegahja, tad gan sahrku atrada, bet sahrks bija tufsch un basniza afsagta. Das, kas lihka weeta bija sahrkâ eegulees, bija basnizu nakti afsadhis un tad aishchmauzis. Gohdigam preesterrim schahda pahrleeka negantiba tâ firdi fremta, ka deenu pehz tam fawu dshiwibu beidfa.

Ahrsemes finas.

No Bahzijas. Kā tūreņās avīses fino, tad wezkatolu (wezkatoti ir tee, kas ne-atsīstī pahwesta nemaldības bau-
fli) partija Bahzijas deenwidōs un wakarōs arweenu wairaf
fahloht spēklā preeņemtees. Dašchi no wineem bija pee brihw-
prahtiga bislapa Reinkenena luhgšchanas rakstu eesneegušchi, lai
wineem palihdsoht draudses fastahdiht un lai wineem dohdohht
preesterus. Wezkatotu draudses fastahdiht naw tik weegli is-
darams; laikam gan bislaps Reinkens par tam gahdahs, ka
wineem teel dohti derigi mahzitaji, un to jo steigšchus rau-
dšihš idariht, jo Reinkenam jaw wairaf nēla 100 tahdu luhg-
šchanas rakstu no wezkatoleem eesneegti.

— Rahda ahrsemes awise ispauduse to sim, ka starp Bruh-
šijas waldbibu un starp pahwesta waldbibu notikšchoht islihg-
šchana, un kā rahdotees, tad zaur tam, ka Franzuschu wal-
diba dewuse pahwesta waldbiba to padohmu, lai raugohht ar
Bruhsiju islihdšmatees, jo laiks ešohht, ka pahwests Bismarka
prahšjumeem wairš tā nepretotohs. Frantschu waldbiba tapehš
to ešohht darijuse, lai waretu par meecu uš wifahm pušehm
gahdaht. Kā leelahs, tad pahwesta waldbiba gan uš schahdu
padohmu maj lo klaušifees un no fawas pretošchanahs pret
Bruhschu waldbibu ne-atlaidifees.

— Firsis Bismarkš tagad ušturahs jawā Barginas mi-
schā un dšer weselibas-uhdenus, kas minu stipri nogurdina-
johht un tapehš winsch no wifahm walšš darischanahm atfah-
pees, lai waretu jo pilnigi jawu weselibu uštoht. Lai nu
tas walšš-wehšmešči issinohts un ari peeminehts, ka Bismarkš
pa šcho atpuhšchanahs laiku nelahdus rakstus nejanem, tad
tomehr dašchi to ne-eewehro un winam rakstus peesuhja. Ka
schahdi raksti bes atbildes paleel, tad sinams pahr to nēko naw
lo brihnitees.

No Rehnigsbergas teel „Darbam“ šinohts, ka pehdejās ne-
delās linu zeni ir dašchadi grohšijuschees, gan zehluschees gan
attal kritušchi, tā kā finas pahr linu augšchanas weifšchanohš
flaneja. Sinas, ka Franzija, Belgija u. t. pr. linu lauki
panihluschi un kreewija pagahjuschā gadā lini wehl mas pahr-
dohti, tahdas finas tirgotajus wifai fakuhdija. Dauds tika
pahrdohhts; jo pat sabritanti šeidšahs pee laika wajjadšigo ma-
teriali eegahdatees. Pa to starpu parahdijahs kreewija isde-
wigs pamašaris un lini bija kreetni fanehmuschees. Dablit
linu tirgotaji spreeda, ka šcho rudeni lini buhs lehti. Ari
no Wakara-Bahzijas un Rein-upes pušes nahl finas, ka kaut
gan zaur bijušchu faufumu augšchana tikuse aptureta, tad to-
mehr pehdejā laika til daudš leetus bijis, ka attal warohht lo
zereht. Franzija šcho gadu, kā rahdahs, pehš daudš gadeem
buhš tee šlittakee liri. Tapehš wifas azis raugahs uš kree-
wiju, kas pee fawas midu produkšijas til šcho truhsumu war
islihdšinaht. Tā tad tagadit nogaida, lamehr no schahs jeb
tahš pušes jaunās finas fawahls un sinams til ilgi tirgo-
šchana šahw meerā. Bruhsija ari linu lauki labi šahwoht.

No Wihnes teel šinohts, ka Herzegowina ešohht iszehlees dees-
gan leels dumpis. Dumpis ešohht zaur to iszehlees, ka Turku
saldatu wadonis Derwisch Bascha eelšch Herzegowinas ar fa-
weem kara-wihreem eegahjis un turpretim generalis Gowano-
wizis ar dīweem bataloneem aisdewees pee Bosnijas rohbe-
schahm. Turki ušbrakuschi Drazewas krišiteem eedšihwotajeem.
Tika ari uš Nowesinje un Rosno aifšuhiti Turki saldati ar
leelgabaleem. Pehš zitahm awišchu sinahm špreešchoht jāsaka,

ka minetais nemeers Herzegowina deesgan eewehrojams un war
lehti notikt, ka no tam deesgan leeli nemeeri iszelahs.

No Pestes. Pahr to tur nesen bijušcho breešmigo negaišu,
kas daudš pohsta un nelaimes nodarija, isgahjuschā numurā jo
plafchi peeminejam; tagad no tūreņās atmahluschas finas, ka
isgahjuschā nedelā attal bijis wareni leels leetus, tā ka uh-
dēri ušpluhduschi, wairaf namus noplehšuschi, štursterus ap-
gahsuschi un dašchus tiltus nozehluschi, lo pehš pirmeem pluh-
deem bija ahtrumā uštaišijuschi.

No Franzijas. Isgahjuschā numurā peeminejam leelas
uhdens-pluhdu breešmas Tuluse, ari šcho roš kahds waheds
wehl fakams pahr Tulusi. Sagawuwšchohs namus Tuluse
nopohšchoht wehl arweenu atrohd gruweschōs lihkus, kas pa
leelakai dalai jaw pušfapuschi. Bihli reti atrohnahs pa wee-
nam, bet gandrihš arweenu pa diwi un wairaf lohpa: tur kahda
mahte tura fawus behninus aplampuse, šchi wihšs gribejis
fawu feewu no breešmahm isfargahht. Par laimi laiks naw
wifai karšis, jo zitadi no tik daudš puhdameem lihkeem weegli
waretu iszehlees sehrgas. Ari tee, kas no pluhdu-breešmahm
isglahbuschees, til lo wellahs apfahrt. Pluhdi wifū ušturu
aifnesuschi waj isnihzinajuschi, tā ka tantini nosina, ar lo
fawu dšihwibu uš preešchu wilzinaht. Kchdā klohsteri, tur
meitenes šlohla gahja, pa pluhdu laiku tahš glahbahs uš juntu.
tur tahm nu 36 štundas bes baribas bija ja-isteel. Zitur
dašchi teescham badu nomira jeb ar bada-sehrgu fašlimuschi.
Bet „tur behdas leelas, tur ari Deews tuwumā,“ tā fakams
waheds šaka, un tā ari šche palihdšiba nahluse no wifahm
pušehm, pat no ahrsemehm, ihpaschi no Anglijas un no Schwei-
zes. Parihši šabeedrojusehs dahmu-komiteja, šom Mal Ma-
hona kundses preešchšehdeschanas, kas jaw 1½ milionu franku
fawahluse. Pee dahwanu fawahšchanas daudš lo palihdš
partiju šagentiba, jo ikkatra grib parahdiht, ka winai wifū
wairaf ruhp lauschu labklahšchanahs. Pahwests dewis 20,000,
bijuse keisareene Ešchenija 3000, winas dehls, jaunais Na-
poleons, 6000, Schambores grafs 5000, Omales herzogs
25,000 franku. Bes tam gandrihš katra pilšsehta ir kahdu
naudas sumu dahwinajuse; Parihše ween pašneeguse 100,000
franku.

No Londones. Tai 26tā Juni Anglijas ministeru preešch-
neels Disraeli pasinoja parlamentes apafsch-nama sehdeschana
ka Behles prinzis (Anglijas trohnamantineels) zeloschoht
uš 6 mehneschu laiku uš Indiju. Ta zeloschana pa juhru
maksafschohht, pehš muhfu naudas reštinajohht, kahdus 350,000
rublus. To pasinojis Disraeli lika preešchā, ka buhtu preešch
printšcha fewištahm isdohšchanahm janoleel kahdi 400,000
rublu. Tā tad wifa zeloschana ismaksahs gandrihš 1 mili-
onu rublu.

No Spanijas. Isgahjuschā numurā no Spanijas šino-
dami peeminejam, ka no waldbibas pušes ar stingrakeem spēh-
keem fahluschi Karlšteem ušbrukt, tohs weetahm jaw fakahwu-
šchi un ari fahluschi tohs ohtas pilšsehtus apšchahdiht, ku-
ras Karlisti bija jawā warā dabujuschi. Tagad no Madri-
des finas atmahluschas, ka waldbibas kara-pulkam isdewees Kan-
taweejas pilšsehtu ušwareht, lo Karlisti bija eeguwuschi. Ge-
kam pilšsehtas apšchahdišchana fahlahs, waldbineeki atlahwa
feewahm, behneem un širngalwoem is pilšsehtas iset. (Šchi
waldbineeku zilweziga isturešchanahs mums atgahdina Karlistu
neschepšlihu isturešchanohs, tad wini Karinnenas pilšsehtu uš-
wareja. Wini lika newainigas feewas un behrunš aplaut,

zitas feewifchkas apgahnija, eewainotohs mohzija u. t. j. pr. States M. w. N° 24 to sinu no Spanijas). Zaur Kantaweejas eenemfchanu waldbineeki jawâ rohlâ dabuja kahbus 2000 wangineekus, leelu pulku kara-rihtu un fchaujamu leetu. Waldbibas generalis Jowelars us Ebros upes pusi dewees, lai waretu Karlistu wadonim Dorregaraijam usbrukt. Generalis Guerada Karlistus pee Nauklares stipri fakahwis un tohs if winu fkanstehm isdfinis.

Wehl no Spanijas. Spanijas waldbibas awises sino, ka Karlistu karfch jaw esohht tillab kâ nobeigtâ, bet pehz zitu awifchu sinahm fpreeshohht jadohma, ka wehl kahds laizinfch aisees, lihds Karlisti pawifam buhs apfpeesti. Kâ jaw peeminejam, tad Karlisti wairaf reisu tikufchi fakauti un wina kara-wadonim generalim Dorregaraijam waldbineeki ar stipru fpehku usbrukt, un kahda awise to sinu ispaudufe, ka Dorregaraij jaw esohht aibehdâs pahri par rohbeschahm us Franziju, bet waj fchahda ispausta waloda jaw ir pateesiba, to apleezinahs turpmakas sinas. Bahr Don Karlofu runajohht ja-peemin, ka winfch tai 21. Juni peenehmis to wahrdu „Bifkaijas fungs (walbineeks),“ un fchi deena, kad Don Karlofs mineto wahrdu peenehmis, tikufe ar leelu gresnumu fwehtita. Karlistu partijai kalpodamas awises fcho fwehtku deenu plafchi aprafta, fazidamas, ka ta bijufe lepna, eewehrojama deena.

No Afijas. Kâ winu nedelu firojam, tad Anglijas andeles- jeb tirgofchanas-ekfpedizija, zaur Birnu zetodama, fanahkufe ar Rihnas waldbibu naidâ; tagad nu no tureenahs tahdas sinas atnahkufchas, ka fchi fanaidofchanahs gan til driht ne-islidhsinajfchotees, lai gan Birnas waldbiba labi atfinufe, ka wina ar Angliju newarohht lihdsnatees, ja karfch rastohs.

No Turkestanes. Kâ tureenahs awises sino, tad Samarlandes tuwumâ pee Afrestabes meeftina ir israfufchi femu laiku leetas. Starp atrastahm leetahm atrohnahs kahdi 30 wezuwezu laiku rohkas-rafti, tad 10 selta-, kahdi 200 fudraba- un kahdi 500 wara-naudas gabali, wezi grebseni, pefchafstes un daschas zitas leetas. Schihs leetas buhs eewehrojamas wehsturneefceem, kas if tahm daschas sinas par bijufcheem laikeem ispehti.

No Amerikas. Deenwidus Amerikâ bijufe breefmiga semes-trihzeifchana, kas kahdas 75 juhdes tahlu aifsteepahs, turpretim winas platumâ bija lihds kahdahm 500 juhdschm. Ta leelaka ispohtifchana zaur semes-trihzeifchanu notika eelfch Gramalota, Arboledas, Kufutilas un Kufutas. Zilwefi pawifam galu dabujufchi 14000, kahdi 4000 zilwefu us weetas bijufchi pagalam, tee ziti wehlafi jawu garu islaidufchi. Tahs leelakahs breefmas notika Kufukâ: kamehr Deewa bihjigi laudis Deewu luhdja, lai winus Deewa fchehliga rohka no breefmahm pafargajohht, tamehr besdeewigi laudis pa jagruwufchahm ehlahm apfahrt itaigaja laupidami, nereti mirdameem un mirufcheem mantas atnemdami. Laupitaju mantas kahriba bija til leela, ka zilwefus nokahwa, kas tikai drufzin eewainoti nefpehju no ehku drupahm ahrâ tikt. Naudas-banku welwes tika uslaustas un nauda ifagta. Pai breefmas buhtu jo leelakas, tad tas tur buhdams nguns-wehmeju kalns fakha degofchu lahwa*) ifwemt un to us pilfsehtu mest. Dimi apteeku pretfchu magafihnes, us kurahm lahwa uskrita, fakha degt. Tee zaur semes trihzeifchanu nogalinati zilwefi naw paglabati un winu lihfi, karftâ faulê guledami, fakufchi puht, tâ ka wifs apgabals no breefmigas fmakas fmirê. Tee wehl pee dshiwibas buhdamee zilwefi no fchihs breefmu weetas aibehgoht.

*) „Lahwu“ nofauz to, to nguns-wehmeju kalni ifwemi.

No Nujorkas teel finohts, ka isgahjufchâ Juni mehnesi tizis gataws jaunais telegrafs, kura drahtes zaur juhru willtas, taifni faweeno Giropu ar Ameriku. Lihds fchim jaw ir telegrafa faweenoschana starp Giropu un Ameriku, bet fcho telegrafu drahtes met lihfunnis un tapehz til taifni kâ jaunais telegrafs nefaweeno Giropu ar Ameriku. Jaunais telegrafs malfajohht 6 1/2 mil. dolarus un dohma zaur to leelatu pelau dshiht, ka winfch sinas par lehtako mafku laidifchoht.

No Egiptes teel finohts, ka tureenahs waldbiba nodohmajufe laika rehkinumu eewest pehz jaunahs kalenderes, kâ Giropâ teel leetata, jo lihds fchim Egipteeschi, Muhamedaneechi buhdami, turejahs pee jawas kalenderes, un nepenehma to kalenderi, kas teel leetata no kristitahm walstim. Kad nu Egipte peenehmufe jauno kalenderi, tad tas peerahda, ka wina fakhufe dshitees pehz Giropas gaifmas.

Kurlmehmee.

(States N° 26. Beigums.)

Un tapehz ari fchahdu israhdifchanu par walohdu newaram nofaukt, kad ari us to neluhfojam, ka wifas tantas fawâs walodâs ar to wahrdu „waloda“ to ar fkanu zaur muti runatu walodu fapratufchi. Tâ Latweefchi ar „walodu,“ Kreewi ar „языкъ,“ Wahzi ar „Sprache,“ Frantfchi ar „langue,“ Rohmeefchi ar „lingua,“ Greeki ar „glotta.“

Tahdu eelfchkiigu fajufchanu un dohmu israhdifchanu apfihme Greeki, Rohmeefchi un Frantfchi ar teem ihpafcheem wahrdeem mimif un pantomime.

No weenas prohmes waram redseht, zil tahdai israhdifchanai wehrtiba un zil winai teefa us to wahrdu waloda. Ar walodu dshredofchs zilwefâs war katram dshredofcham pafazihht, kâ wina dshimteni fauz. Bet kurlmehmajâs to newar, kad winfch ari tas manigakajs israhditajs un tas us wina rahdifchanu usmanitajs smalks fapratejs; jo tam, kam winfch to rahda, wajjaga ari wina dshimtenê buht bijufcham un to tapat pasihht, ja tam tas waretu laimetees. Tafchu tas warbuht no tuhftofch reifchem weenreif laimefees.

Tahda ta wehrtiba israhdifchanai, kad tahs wehrtibu neleelina. Waj lasitajs israhdifchanu par walodu greib faukt waj ne, to winam atkauju pahfpreest.

Breefch manis nemahzita kurlmehma rahdifchanai naw tahda wehrtiba, kas lohkam, ko kahds par kahju bruhke, kam ta truhft.

No wifa ta redfams, zil noschehlojama kurlmehma gariga un meefiga labklahfchanahs.

Tad nu gan ari tahlak wajjahs, waj kurlmehmajam war palihdseht, waj wina likteni war atweegloht un winu no ta gara zeetuma atfwabinaht, kura winfch no dabas eeflehgts, tâ ka winfch ari dalibu war nemt pee tahm gara mantahm, ko zilwefi zaur walodu un dshredofchanu weens ohtram pafneedf.

Us to atbilde ihfa. Tas eefpehjams.

Kâ tas eefpehjams, to tuwal apluhkofim.

Kâ pirmal peeminejam, tad kurlmehma eelfchkiiga dshifchanaahs, jawas dohmas isteikt, ar to aug, kahdâ mehrâ wina gars zaur to attihstahs, ko winfch ar faweem fchetreem wefeleem fajufchanas fpehkeem fanem.

Scho wehrâ nemdams Frantfchu garidneeks del Epée dohmaja, ka tahda dohmu israhdifchana ar wifu meefu watefchoht walodas weetu pee kurlmehma eenemt. Winfch nu publejahs preefch katras leetas, darifchanas un buhfchanas ih-

paſchu ſihni, ſo ar rohkahm un ziteem meefas lohzeleem iſrahda, iſdohmaht, bet turklaht ſcho ſihni kurlmehmajem mahzidams, winſch teem mahzija, ka to rakſtös ar burteem apſihme. Wina publini nepalika beſ augteem. Un ihpaſchi tad ar ſchahdu iſrahdiſchanu labaki weizahs, ſawas dohmas ſklaidraki iſteitt, kad ari pirkſtus burtu wiſſe faleekoht teem ar ziteem meefas lohzeleem apſihmeteem wahrdeem tahs peeklahjigafahs peegalinaſchanaſ peelika, un tad wahrduſ, ſo ta ar ſihmehm newar iſrahdiht, no ſcheem pirkſtu burteem ſalika.

Brohtams taſ til bija eeſpehjams, kad kurlmehmajem jaw papreekſchu bija mahzihts, burtus ar pirkſteem apſihmeht un to ſapraſt, ſo tee ſalittee wahrdi apſihme.

Schahda wiſſe uſkohptu iſrahdiſchanu gan waretum ar walodu ſalihdsinaht.

Tad nu ar ſchahdu iſdohmatu iſrahdiſchanu wareja kurlmehma garu iſkohpt, un kurlmehmee, kad bija ſkohloti, it labi ſawa ſtarpä un ari ar teem, kaſ no dſirdoſcheem tahdas ſihmes prata, wareja ſarunatees un wareja, kad uſ ſchahdu wiſſi bija mahziti, ar wiſſeem ziteem zilwekeem ar rakſtu ſarunatees.

Bet te nu jaſaka, ka ar to iſhtais mehrkis wehl naw panahkt, kaut gan kurlmehmee no rakſteem wiſas zilweka gara mantas war peeſawinaht.

Jo uſ ſchahdu wiſſi mahziti kurlmehmee newar ar wiſſeem zilwekeem ſarunatees. Tahdu ſihnju walodu rets proht, un rakſtiſchana ari wehl naw ta par katra zilweka ihpaſchumu palikufe, ka katreſ tilpat weegli rakſtös ſawas dohmas waretu iſteitt, ka runajoht, un tad ari katra weetä un katra laika naw rakſtamas leetas pee rohkas un ari newar katra laika un weetä rakſtiht.

No ta nu redſams, ka, lai nu kurlmehma garu gan ſpehj uſ tahdu wiſſi iſkohpt, winſch tomehr wehl no leelakas dalas zilweku ſchikt. Winſch wehl naw no zeetuma iſpeſtihts, kaut gan winſch tur it labi teel uſturehts.

Tas wiſſeem ſinams, ka taſ lohzeleem pee katra zilweka taſ ſpehzigakais un weizigakais, ar ſo winſch wiſwairak ſtrahda; ta kalejeem rohkas, maiſu neſejeem muguras ſtipras, klaweeru ſpehletajeem jo lohkani pirkſti. Kad nu kurlmehmajem dſirdeſchanaſ ſpehla truhſt, tad winam jo wairak ar teem ſchetreem ſajufchanaſ ſpehkeem jadarbojahs, un tadeht ſchee winam ſtipraki, aſaki un jautrigati neta dſirdoſcheem zilwekeem, un ihpaſchi redſeſchanaſ un juſchanaſ ſpehki tahdi pee kurlmehma. Uſ ſcheem abeem ſpehkeem gruntejahs weena ohtra kurlmehma ſkohlöſchanaſ wiſſe.

Kad mehſ uſ ſkanahm uſmanam, ſo runajam, tad atrohdam, ka katra ſkana zaur to teel taiſita, ka preekſch tahs runaſchanaſ organuſ jeb lohzeleem ſawadi iſleeta, bet ka preekſch weenaſ un tahs paſchas ſkanaſ runaſchanaſ lohzeleem arweenu täpat teel ſalitti. Taſ ar azim redſams, ka katreſ war pats ſpeegeli ſklidamees pahrlcejimatees. P. pr. kad to ſkanu p grib iſdabuht, tad mums luhpas weena uſ ohtras jaſaleek un pehz tam ar ſtipru dwaſchas iſgruhſchanaſ ja-ahdara. Taſ ar azim redſams, ka luhpas ſaleek un ahdara, un dwaſchas iſpuhſchanaſ ar juſchanaſ manama, kad rohku preekſch muti tur. Täpat ka preekſch p lihdsiſtandineeka luhpas teel ar dwaſchu iſleetataſ, ta ari preekſch ziteem lihdsiſtandineekeem ziti runaſchanaſ lohzeleem. Ta preekſch t lihdsiſtandineeka teel mehle pee augſchlejahn aſ augſchloheem peelika un täpat, ka luhpas preekſch p ar dwaſchas iſpuhſchanaſ teel ahdaritaſ, teel mehle no augſchlejahn ar dwaſchas iſpuhſchanaſ ahdaritaſ.

Preekſch balſeeneena a, e, i, u truhſt ari runaſchanaſ lohzeleem ihpaſchi ſalitti. Tee preekſch tam iſleetate lohzeleem ir luhpas un mehle. Turklaht teel balſs taiſita. Balſs jeb ſkana naw nekaſ zits neta gaiſa ſatrihjinanaſchana.

Balſs pee zilweka zelahs balſekles augſchgalä, pahreuru ahda jeb pabeſa plehwe ſaitu wiſſe no abahm puſehm pahreunguſe, widu ſchkirbu atſtadama. Gaiſs, kaſ no plauſcheem teel iſpuhſts, pa ſchkirbu jeb plihju iſtezedams ſcho ahdu ſatrihjiſina, kaſ nu gaiſu paſchu ſatrihjiſina. Un ſkana jeb balſs zehluſeſh. Bet neween gaiſs ſatrihjinajahs, bet ari wiſs balſekles galä ſatrihjinajahs lihdsi, kad ſkana zelahs; to ar pirkſteem war pee balſekles gala tauſtiht. Kad kurlmehmajam to rahda, tad winſch driht noproht, kad ſkana zelahs, kad uſ. Winſch ar ſawu juſchanaſ war ſkanu no neſkanaſ iſſchikt, bet winſch ſpehj pats ari ſkanu taiſiht un to ar luhpahm un mehli lohzeleem par ihpaſchu balſeem padariht. Turklaht winſch ari driht nojehds augſtas ſkanaſ no ſemahm iſſchikt. Jo augſtas ſkanaſ ir ahtraka gaiſa trihzeſchanaſ neta ſema, un taſ teel zaur ſaitu ſtingraki ſawilſchanaſ waj ſlahbanaki atlaiſchanaſ iſdaritaſ.

Scho wehra nemoht war kurlmehmam eemahziht neween ſkanaſ un balſeenuſ taiſiht, bet ari tohs no runaſchanaſ organeem noſlatiht, kad ohtrah tahs taiſa. Lihdsi ar ſkanu taiſiſchanaſ mahza winam ſkanu ar burtu apſihmeht.

Kad weenfahſchahs ſkanaſ eemahzitaſ, tad eeſpehjams ari lihdsiſtandineekuſ un balſeenuſ ſilbes ſaſeetuſ mahziht taiſiht un noſlatiht. Pehz tam war wahrduſ no ſilbehm ſalitt.

Scha mahza kurlmehmo runaht un to noſlatiht, ſo ziti runa. Lihdsi ar to rahda, ſo katreſ runahts un rakſtihts wahrds apſihme, waj leetu, waj darifchanaſ, waj ſo zitu. To iſdara uſ tahm leetahm, darifchanaſ un ihpaſchibahm waj uſ to nobildeſchanaſ rahdoht, waj ari luhko to ar iſrahdiſchanu pehz kurlmehma paſcha wiſſeſ panahkt.

Tä, ſohli par ſohli uſ preekſchu ſahpjoht, kurlmehmais mahzjahs runaht, rakſtiht, rakſtitu laiſiht un ohtru walodu noſlatiht un ſapraſt.

Uu winſch naw wairſ mehms. Kurlſ buhdams un palidams winſch ſawas azis auſchu weetä iſleeta. Winſch ſanen to ar azim, ſo ziti ar auſim.

Winſch tagad no ſawa zeetuma ſwabads. Winu meh-miba un kurliba no ziteem zilwekeem wairſ neſchikt, un winſch war gara dſirdoſcheem lihdsiſigs tapt, kad par winu ſahrtigi gahda.

Gefahktumu preekſch ſchihſ kurlmehmo mahziſchanaſ wiſſeſ ir Holandeſchu ahrſis Amais XVII. gada ſimteni zaur ſawu rakſtu „Surdus loquens“ (runohſchſ kurlmehmajſ) grunti li-zis; bet kad nu Wahzu ſkohlotaſ Heimide XVIII. gadu ſim-tem pehz ſchi rakſta ſahla kurlmehmohs mahziht un to ſinatnibu iſkohpa un nogrunteja, tad ſcho kurlmehmo mahziſchanaſ wiſſi ſauz par Wahzu ſkohlö.

Un no ſchihſ ar taiſnibu waram ſajiht, ka ſchi kurlmehmo preekſch dſihwes pilnigaki iſrihko neta Grantſchu ſkohlö un tap-hz wina ari arweenu wairak iſplatahs.

Ar to nu eſmu iſteizis, kaſ kurlmehms, kahds winſch gara un ka winam war palihdsiht.

Uſ preekſchu zeru wehl wairak par teem rakſtiht, ja Wah-jas weeſis to gribehs ſaweem draugeem lihdsi nemt.

Wahr. Dseedaschanu.

Wahr scho jantlo attihstibas lihdselki kahdu wahrdu runajohit man atkal Kurseme jo tuwaki pee firde gut. Us Kursemes dseedaschanas swehtkeem Dohbelé, tai 1870. gadá, mehš smehtlahm lihgsmas zeribas preeksch nahotnes un ar preeku no-flatijamees us teem jautreem Kursemes dseedataju kohreem, kuri pee wispahrigeem Latweefchu dseedaschanas-swehtkeem Mihgá, 1873. gadá, sawas firsnigas dalibas nehma. Bet nu atkal it sawadi muhsu prahtu aisgrahba ta pehrná gadá awisēs pafneegta sına par Kursemes brihwlaifchanas-swehtku swinefchanu Zelgawá. Te tika, Kursemes dseedataju-kohru peedatlichanohs peeminohit, teiktē, ka teem us scheem swehtkeem atnahkufcheem dseedatajeem peenahkotees leela pateiziba jo wairaf schini laiká, kur Kurseme deenischehl ar dseedaschanu atschugarni sahloht eet! Tahda sına sinams fatirihzinaja ikweena tauteefcha firdi, lam ihsti ruhpeja dseedaschanas jo kreetna us-selshana Kurseme, — un Kursemes dseedataji ari nemaš pret scho sinu ne-atwainojahs. Bet man ir pamats fajihit, ka schahda dseedaschanas atschugarniba naw wis Kurseme til wispahriga, ká ta warbuht no dascha laba buhs tikufe eedohmata. Gan daschōs apgabalōs ar dseedaschanu wehl raibi deesgan eet, bet to labu eegribu — waj nu no weenas, waj ohtras pufes us Kursemes wispahriga dseedaschanas-lauka — ir dauds wairaf, nēka daschs to zeretu. Sinams, ka tápat, ka wifa Widsemē wehl „flati neflan flanu-dseefmas, tautas firdis degdamaš,“ tápat ari wifa Kurseme wehl ne wis „jautribá — lihgsmo tautibá, ká wifaplahrt atbalf manohit man,“ — to-mehr laba eegriba sawá laiká dauds ko paspehij un panahks, ká drohfehij zeru, ari pee Kursemes dseedatajeem sawu mehrki. Mums naw ari nemaš eemešla dohmaht, ka Kurseme saweem tagadejeem kreetnakeem attihstibas palahpeeneem nesinahs sawu peenahzigu zeenibu parahdihit, ka ta wairs negribehs dseedaschanu, kura tai lihds schim til dauds laba darijnse, atsiht ká weenu no saweem derigakeem attihstibas lihdselkeem; jo ta tad buhtu tahda leela nepateiziba, kura wifus labus augtus us jeb kura attihstibas-lauka lohti aistawetu, — waj pat besgaligá tumšibas flehpi gremdinatu.

Jauka dseedaschana man ir til mihla un no tahs zeru til dauds labuma preeksch Latweefchu tautas, ka nebuht newaru bes kahdas plajchakas aprunafchanahs no tahs schoreif schkirtees. No wifahm mahkslahm ir flanu-mahksla ta augstaka un deewischligata. Dseedaschana ir flanu saweenofchana ar wahrdeem, zaur kureem dwehseles juhsmas tohp isfajitas. Mehš waram dseedaschanu tapehij ari par juhsmas-walodu nojaukt. Saw wezlaitu gudrakee prahtneeki ir us dseedaschanu sawadu jwaru litufchi, wini ir to ká kahdu is zilwēka eelshkiga dsi-luma isfpeefdamohs zenšibu us ihstēnibu, jaukumu un labumu zeenijufchi.

Dahwanu preeksch dseedaschanas (ausis un balfi) ir katriš zilwēks, ja ari neweenadá mehrá (kurlmechnus isnaemohit) dabujis — un lihds ar scho dahwanu winam ir ari tas peenahkums peelitts, to paschu isglihtohit, sawam rabitajam ar to kalpoht un to zilwezei par labu isleetaht. Kad mehš scho dahrgu Deewa dahwanu peenahzigi nelectajam, to neluhlojam peeklahjigi isglihtohit, tad ta ir leela nepateiziba un apprehziba pret to wifuswehtako.

Zaur dseedaschanu tohp wispirms zilwēka sawprafchana attihstata, zil tahē tai tekstu (flanu-wahrduš) pehij sawas faturas un formas, flanu-zilafchana pehij sawahm ritmiskahm

melodiskahm un dinamiskahm pagehribahm, ka ari wajjadšigo gahjeenu no teksta us flanu ir jafanem un ja-ismelle, — zil fatura un forma ar tekstu un flanu-zilafchana faderahs kohpá, waj ischkirahs weens no ohtra.

Dseedaschana stiprina zilwēku wahrdu- un flanu-atniani zaur dseefmu peefawinafchanu jeb eenemfchanohs.

Dseedaschana isglihto zilwēka prahtu ar to, ka wina, lai ta buhtu gariga waj laiziga, sawgdu eespaidu us dseedataja ká klaušitaja nem un waj nu wina prahta-jautribu, waj flumjibu fajet; — dseedaschana eespehij preeku behdigam un flumjas preezigam prahtam pafneegt. Un zil schahda prahta zilafchana sawá weetá un lahrtá us zilwēka attihstibu der, to is wehstures it brangi un flaidri dabujam sinahit.

Dseedaschana pazila zilwēka fantasiju (sawwatign eedohmafchanu) ar to, ka zaur garigu dseefmu flanaahm dwehsele augsti pahre schihs semes dsihwi us debeschligahm dohmaht tohp pazelta, — ar tautas-dseefmu pahre plawahm, tihromeem un zaur laukeem, pahre augstumeem un zaur eeleijahm staiga, — ar tehwijs dseefmu atkal tehwsēmos preekus un behdas fajust u. t. j. pr.

Dseedaschana pawairo un pawezina zilwēka jaukprahtibu zaur flaitu dsihwes-bilshu un jauku flanu-faturu pafneegfchanu. Labs flanu-gabals pazila tahs jaukalahs juhtes, lahroschanas un wehleschanas eelsh zilwēka. Ari zilwēka eegriba te newar preti turetees, — tai teel zaur labahm dseefmahm zelsh us augsteem, deewischligeem peenahkumeem drugehts.

Kursch gan wehl gribetu par scho peezfahrigo dseedaschanas labumu schaubitees? Waj tam gan buhtu zilwezigs prahtis un zilweziga juhšma, kas pret dseedaschanu isturetohs ar auhstu prahtu, waj kas ar wifu spehlu tai luhlotu zitadas neklamdribas peefpraust.

Lai zits dohma zitadi, bet es gan sinu, ka dseedaschanai wehl ir it ihpafchigs dsihdams spehks preeksch wifas tautas attihstibas.

Kursemes dseedaschanas-swehtki Dohbelé, 1870. gadá, dahwaja neween Dohbelei sawadu jautribu us derigu atihstibu (jo te drihs pehij tam tika semkohpibas beedriba dibinata un ihpafchs dseedataju-kohris fastahdinahs, kas nu gan atkal sawada eemešla deht ismihjis, bet ari wifu Kursemi ta wadija us stipraku dseedaschanas atihfchannu, un zaur sawu eenahfchannu ari dascham kurlmechniam afaras noschahweja. Us wispahrigeem Latweefchu dseedaschanas swehtkeem, 1873. gadá, bij dseefmas tas widutajs, kas Kursemneekus ar Widsemneekem saweda kohpá un teem daschu ko eepuhta ausis, kas preeksch wini attihstibas dereja. Kursemes flohlotaji, ko juhš us wispahrigeem Latw. dseedaschanas-swehtkeem mantojat, ko no teem preeksch sawahm konserenzehu pahruetat mahjis? Waj gan man buhs Zums to wehl te ihpafchi peemineht? Lai paleel. — Augschkursemes dseedaschanas-swehtki Sunastē, 1873. gadá, fajehla schejeenas laudis to lahribu, Sunastē pee draudses-flohlas augstaku mahzibas-klasi ar pasteigfchannu dibinahit un wifá apgabalá teateri un weesibas-wakarus zilahi un usturehij; schee dseedaschanas-swehtki it ihpafchigi parahdija Augschkursemes trubkumus un wajjadšibas, — til man schehl, ka te wehl dauds kas rahdahs us flitku semi buht kritis, — jo te wehl aisseenu mas augtu eenahlahs wispahrigá lauschu fadsihwē.

Man gan ari wehl ir sinami tee daschadi kawekli, kuri schur un tur Kurseme wehl nelauj nekahdai dseedaschanai jatiktes,

ko wehl dohmaht par usplauschanu schahdäs weetas! Bet choreis, meeru mihlodanis, negribu tohs schlehrstus te peemineht, — jo ir te man wehl ir zeribas, ka schee nelabumi un schahs neskaidribas paschas no fewis drihs isihls, jo laudis jaw ari nahf deenu no deenas wairaf pee gaismas, — tapch; dohmaju, ka lihds ar to ari atfihfchana us wifu labu pee teem fahls wairotees. Zaur zeribu un zihnischanohs gan reis pee fawa mehrka notifikim. Neraudas Rihgonis.

Atbilde Suppes Jahna kungam.

Mahjas weefa 23schä numurä ir fshlas buhschana, fshlotajem un it ihpafchi muhsu Chrglu dr. fshlotajam tai raksteenä: „pahr fshlas-behrnu ne-usmanibu.“ atradees aistahwetajs, kas teem, kuras winsch grib aistahweht, tahdus plikus dohd, kahdus it ihpafchi fshlas buhschana un fshlotaju kahrta zaur zaurim nemoht nemaf naw pelnijuschu un kahdi ari manä raksteenä it nemaf ne-atrohdahs. Schi tas wahrds lä litks: „Deews pasargi mani no maneem draugeem, no saweem eenaidneekem pats sinaschu apfargatees, pee ka man japeemin, ka es fewi par fshlas buhschanas, fshlotaja kahrta, jeb ar muhsu dr. fshlotaja kunga eenaidneeku nemaf neturohs, bet ka turpreti fshlas buhschana man til dahrga un fwehta leeta, ka man firds fahp, ja wina tur nowahrtä paleef un ka ihpafchi schahs skumjas mani speeda, pahr J. Tsch. l. rakstu kahdu wahrdu faziht. Nu usmeklesim tohs plikus, kuras S. kungs ir idalijis.

Winsch faka: „To gan tizu, ka ne iffatram fshlotajam buhs mahzischanas un audsinaschanas metode pasihstama, to mehr“ — un tomehr? ko Suppes l. tomehr faka? Winsch faka, ka tahdu fshlotaju tomehr nedrihstohht stiecht mallas zist, tas ir, ka tahdi fshlotaji tomehr esohht sawos amatos ja-attahj. Al waj pahr tewi Latwija, ja tu no fshlas buhschanas, winas swara, fwehtuma un leeluma til ween esi atgidusi, ja tew katriis fshlotajs, ar tas wifu slittakais un nederigakais amata ir paturams un attahjams! Kurfsch fshlotajs ir gan slittaks un nederigaks par to, kam mahzischanas un audsinaschanas metode naw pasihstama? Fshlotajs bes metodes ir tikpat lä zeta-wihrs bes zeta jeb juhras-brauzejs bes kompas. Al wai pahr tewi fshlotaju kahrta, ja tu turi par derigeem un riktigeem tahdus, kam ta ihstena fshlotaja darbasina, kam mahzischanas un audsinaschanas metodes truhst, ja ne-attihst, ka wini naw tawa gohda lohpeji, — ka tahdi wihri tee wisleelate pretuli pee tawas zenschanahs pehz skaidraka un leelaka stahwolka, pee waldischanas tikpat, lä pee zilweku beedribas.

Bet ne, zeenijams Suppes l., Zums paldees Deewam naw wis teefa. Latweefchi sina labas fshlas un labus fshlotajus zeenihht, lä es to pee muhsu kaimineem Beebaldsneekem un Weetalweefcheem redsu; wini sina slittu un nihfoschu fshlotu smahdeht, ko man ta kurneschana apleezina, kas pee mums Chrgleneescheem atrohdahs.

Kahdu teesu pahr tahdeem saweem puhdameem un fuhndameem lohjekteem fshlotu kahrta spreesch, to katriis sinahs, kas kahdu reis buhs dsirdejis, ar ko fshlotaju fapulzes darbojajs.

Pehdigi apluhfosim, ko muhsu draudses fshlotajs no fawa aistahwetaja, no Suppes l. dabujis.

Suppes l. prafa: „Kurfsch wainigs, ne Zuchs Chrgleneeschi, ka Zums tahda fshla, tur faltums, dwanums un dashada smaka?“ Ja Zums zeenigs Suppes l. muhsu draudse

un it ihpafchi muhsu draudses fshla jaw no fenakeem laikeem pasihstama, tad Zums ta nebuhs nelahda fwefcha leeta, ka muhsu fshla agraf ar fshlneekem no wisahm Widsemes malahm pildijahs, lä tad wina nesuhrojahs ne pahr faltumu, ne pahr dwanumu, ne pahr dashadahn smakahm. No kura laifa gan nu ir ta til leela pahweherschanahs? No ta laifa, kad mehs jaunu draudses fshlotaju dabujam, kad tee turigakee no muhsu wezakeem eefahka sawus behrnus pa nahburgu fshlahm stiecht. Sinams, ka wisi schee wezaki par sawas fshlas kohpochanu, kas wineem nelahda labuma nenes, wairs neko nerehkinaja.

Tad Zuchs prafat: „Rä faskan tas teikumis: „gan newar leegt, ka behrnu ne-usmaniba un nejautriba zekahs no tam, ka wezakee sawus behrnus naw peenahkami audsinajuschu,“ ar to teikumu: „ja fshla atradisim nejautrus un nesamanigus behrnus, tad to drihsak pahmetisim fshlai neta wezakeem.“ Ja Zuchs zeen. Suppes l. wifu manu rakstu apdohmigi, ar prahtu un fapraschana zaur lassieet, tad Zuchs atradisieet, ka tee teikumi brihnum brangi faskan; jo fshla naw wis til ween sinaschanas ja-eepusch, bet ari behrnu gara tikums jazila un jamudina un wisa ne-usmaniba un nejautriba, kas zaur nepeenahkami audsinaschana war buht zehlfuchs, zaur singru ahriku un eefschfigu rihzibu ir ja-ismihzina un to weeta jautriba un usmaniba jastahda. Weiklam fshlotajam, kam wifos wina darbos praschana un metode, schis mehrkis reti ween buhs ne-aifneedsams, reti ween gadifees behrni, kas tehwa mahjä til tahf noguruschu, ka fshlotaja puhlinfch buhtu weltigs. Kad Chrgleneeschu behrni pee teem retajeem naw peefskaitami, preefsch to es daudf un dashadas leezibas waretu doht. Choreis til gribu peemineht, ka muhsu behrni agraf, kad mums zits fshlotajs bij, no fshlotu pahrluhkeem neween til wiau praschanas, bet ar jautribas un usmanibas deht tika usflaweti. Ja tagad fshlotu pahrluhkeem zitads spreedums jaspreesch, tad nu gan zeen. Suppes l. sinafat, pee ka waina mellejama un wairs par to nebrihnesitees, kad es faku, ka J. Tsch. l. behrnu wezakeem nepateesi usbruzis.

Chrglencetis.

Sihki notifikimi is Rihgas.

Tai 8tä Juni ap pulst. 1 deenä nomira kahda 40 gadus weza feeweete tai Suworowas un Aiteru-reelas stihri buhdama wihnuft. Bolizeja ismekle, kas ta par tahdu feeweeti bijufe.

Tai nakti no 28ta us 29to Juni pulst. 2 nakti Ah-Rihgas Ralku-rela N° 57 atejamo weetu tihrijohht atrada eefsch netihumeem jaunpeefsimuschu behrninu, kura lihkitis jaw bija fahzis puht.

Tai 28tä Juni preefsch pusdeenas eetezajs sagli v. Blumenbacha nama, lohgu eespeesdami un tad pa to eefschä celihdami. Weens no sagteem tita us pehdahm peekerts, ohtram isdewahs ar sagtahm drehbehm, kahdus 32 rublus wehrtiba, isnuft.

Peefihmejums.

Starp tahm dahwanahm (Skatees M. w. N° 25 „Latweeschu kurlmehmo fshla“), kas dahwinatas preefsch kurlmehmo fshlas, weena dahwana ir islaista, prohiti no Wallas fr., no Trikateescheem ir dahwinati 14 rubl. 20 kop. lä ka pawisam kohpä ir 969 rubl. 27½ kop.

Lihds 3. Juli pee Rihgas atnahlfuchi 1165 lugi un aifgahjufchi 1209 lugi.

Atbilbedams redakteers Ernst Plates.

Sludinafchanas.

Par eewehrofchanu.

Jaw ilgati laitu un dandj reisahm esmu atrabis „Bonmeranzu u. t. pr.“ schnapfi, kas pebz mana fabrilata (mana schnapfcha) palat-taisiti, un schahda palat-taisifchana atfneedsahs pai tik tablu, ka palat-taisitaji sawahm butelehm uslipina etiketes, kas manahm etiketehm libhsigas isskatahs. Esmu atrabis buteles ar etiketehm, kur usralstihis: „a la Stodmannshof fur Kenner“ u. t. pr., ziti atkal uj sawahm etiketehm litufchi usdrulabt tabdus raibumus, kas libhsigi isskatahs tahm man dahwatahm gohdamedalahm. Ihti fahoti, palat-taisitaji par tam gahdajufchi, lai wizu fabrilati zil eespehdami manam fabrikatam isslatitohs libhsigi. Zaur to nu eerangu par wajadstgu, zeentigeem pirzejeem un teem, kas manu fabrikatu brukle, fche sinamu dariht, ka manahm etiketehm ir schahdas fihmes: 1) trihs medakas un weena usteiffchanas fihme, 2) mana waheda paraktis, 3) drukatawas waheds: „Ernst Plates, Stein- und Buchdruckerei, Riga.“

Beigās wehl peeminu, ka Stufmanu muischā bej tahs no manis 1854tā gadā eetaifitas un schim brijsham wehl darbā buhdamas destilaturas naw neweena ohtra destilatura ar tahou paschu wahedu. Stufmanu muischā, 23. Juni 1875.

Joh. Kenn.

Jauna pulkstenu bohde.

Saweem zeentigeem draugeem un pasihstameem baru sinamu, ka no 1. Juli 1875. g. fahloti esmu leelā Rehninu-eelā № 3 (blatus Raku-eelai) eetaifijis jaunu pulkstenu bohdi.

Saweem zeentigeem pirzejeem apsholidams, ka wifadas sortes pulkstenus labus un par lehtu zenu sem galwofchanas pahrdohschu, ka ari wifadas pulkstenu fataifschanas riktigi un par kreetneem zeneem ihfata laika isdarifschu, — to apsholidams uslubofu, lai mani ar sawahm wajadstibahm apmelle.

Ar zeenifchānu

Carl Jansohn.

Las Sumurdas ahbu gehmanis Jakob Effering ir miris, tad tohp no schihs teefas zaur fcho usajinati wisi, kam tabdas prafschanas no ta Jakoba Effering buhru, jeb las wisam parada palikufchi, wifwehlati lihds 1. September sch. g. pee schihs teefas peeteiftees, jo wehlati neweens paradu prafstais wairē netaps klaufihis, bet ar parada flehpjeem pebz likuma isdarihis.

Sumurdas walfis-mahja, tai 30. Juni 1875.

Teefas preefchneeks: A. Sigmann.

Schriberis: F. Weydemann.

Kreewu

krufas=apdrohschinaschanas=beedriba, dibinata 1871mā gadā,

apdrohschina wifadus lauku-roschajumus pret krufas-stahdi par lehtahm un nepahrgrohsamahm prehmijahm. Klachtakas sinas dabujamas un apdrohschinaschanas teel preti nemtas

Rihgā pee Daniel Minus kunga

Zehtis " W. F. Erdmann "

Walmeera " Th. Zoepffel "

Walfā " Carl Koch "

Walgawā " Liccop un beedra "

Kulbigā " Ferd. Besthorn "

Mufstnes pilsmuischā pee Wold. Straufs kunga.

Weens fsholotajs,

dfimis Latweetis, kas labdā Wahjsemes seminarija ismahzijeem un elementarfsholotaja efsameni taisijis, melle weetu par fsholotaju labdā Latweefchu tautas-fsholā. Klachtakas sinas dohs prahwesta tehws Kupfer, Walfā.

Panfioneeri

atroh d usnemfchānu Pehterburgas Ahr-Rihgā, leelā Fuhrmanu-eelā № 9.

Weens wihrs,

las bohmwilnas dshjas proht pakabt, teel mellehts. Klachtakas sinas Ernst Plates drukatawā.

Wehweri

un wehwerenes preefch weegla darba war peeteiftees Schneidemana fabrika Ugezeemā, no rihta siarp pulksten 8 un 9.

Weena meita preefch kehka un istabahm, ir wajadstiga Elizabetes - eelā № 13, Pehterburgas Ahr-Rihgā.

Tahs tagad bruktejamās ehrgeles Beswaines basnija tiks tai 12. Juli sch. g. pulst. 4 pebz pufdenas schesterlambari wairat-fsholitajam pahrdohias. Kas par pirzeju paliks un tiks peenemis, tam ta wirtschanas suma tuhlin buhs ja-aismalka un tahs ehrgeles eefch diwahm deenahm, t. i. tai 14. un 15. Juli ja-iskem un ja-aifwed tamdeht, ka tas basnijas-jumtis pahrtatfams ir.

Basnijas pehrminder-leelstungs: F. v. Klot.

Weena grunte 222 kwadrat asu leela ir aifreisofchanas beht pahrdohdama Masf. Ahr-Rihgā, Reper-eelā. Klachtakas sinas dabujamas Pehrw-eelā № 4.

Abgeles-lalnā, Marijas-eelā (Marien-Str.) № 4 ir diwas majas mahjas ar dabru no wakejas rohtas pahrdohdamas. Klachtakas sinas turpat pee Müllerera.

Walmeera.

Es fawu mahju № 131 pahrdohdu apafsch rohtu ar seprimeem dabru platscheem № 19, 20, 21, 22, 31, 32, 34. Dischlermeister Anthony.

Sneedix muischā

Mahpils basnijas draufse, tiks fshogad mahjes pahrdohias.

No jensures amehlehts. Rihgā, 4. Juli 1875.

Drifehts un dabujams pee bilfchu- un grafmatu-drifetaja Ernst Plates, Rihgā, pee Pehtera basnijas.

Weenas wehl itin labas Flaweres ir pahrdohdamas par 45 rubl. Fuhrmanu-eelā № 32, sehta.

Weens pagrabs

ir preefch andeles isibrejams Jaunas- un Fuhrmanu-eelnu-stuhri № 7.

Rihgas Latweefchu beedriba.

Swehtdeen, tai 6. Julija 1875

isbraufschana ar kugi uj Bukummifschu.

Biletēs preefch beedreem par braufschānu un mufku 60 kap., dahmahm 50 kap. un zaur beedreem eewest siwefchi 1 rubl. ir uj kugi pee kafes dabujamas. Isbraufschana no Undinesstela pulksten 8 1/2 no rihta; nobraufschana no Bukummifschas pulst. 8 1/2 walarā. Kahrtribas komiteja.

NB. Ja leetus lihru, tad walarā pulst. 9 beedribas namā weefigs walaras ar danzofchānu.

„Beribas beedriba.“

Pilna fapulze tai 6. Juli 1875 pulst. 10 no rihta. Beedreem tohp § 47 atgahdinahis, lai teel wehrā. Preefchneeziba. 1

Rupat no drufas isnahja:

Dseefmu rohta,

jaunleem un wihtreem pirma un ohtra data, apgahdata no

J. Zimse,

Seminara direktora. Widsemes fsholmeisteru abejahm bahriau lahdehm par labu.

Ohtris pahrluhstohs drifejumis. Malka plahnā papihra wahlā 75 kap., sipra wahlā 90 kap. un dabujama pee

J. Deubnera

Rihgā, Rohp-eelā № 3. Pehterburgā pee G. Haf-fela, Nemsti Prop. № 13. Walmeera pee G. G. Frey. Zehtis pee W. Thiel un beedra. Walfā pee M. Rudolffa.

Korneburgas lohpu-pulweri

peedahwa

Wikum Wetterich,

pee Pehtera basnijas.

Weenjughu wahgi, fungeem un fubrmaneem brauzami, ir pahrdohdami Pehterburgas Ahr-Rihgā, uj wezo fshofeju № 20.

Rupat fā dabuju labu datu labi

fahlitas galas

muzās un teel muzahm un mafakās datās par 6 un 5 kap. mahrijā pahrdohhta Pahrdaugawā augfch-puf dfehszeka filta uj to struhju Andrei Andrejew Dawinn, preefch tahs mahjas № 25, tai mah-jitai balta slaga uj struhgas-jumta.

Waldenburgas

stiklu-fabrikā, eefch Jaunpils draufes, apafsch Migen muischas, teel wifadā leelumā

balta lohgu glahse

par lehtato zenu pahrdohhta.

Louis Greiner.

Ishuguna kapu-kruftus

leelā iswehte, melnus un apseltitus, peedahwa par lehtahm zenahm

Man un beedris,

Abstelechanas teel latrā-laika preti nemtas.

Langdale's

superfosfatus

peedahwa lehti

Georg Thalheim,

Kerlowius mahja aif rafhufcha.

Polar siwju-guano,

ihstu Leopoldshaler kainitu

superfosfatu

un

ammoniak - superfosfatu

weenigi pahrdohd

H. Eugen Schnakenburg,

preti birschai.

No polizejas amehlehts.

Is wezeem papihreem.

(States N° 23.)

Karā.

Mas nedelas pehz Alta atwadiſchanahs no wirsmeschakunga Altis nonahja weza drohſcha generala Blichera dſihwofli, taiſni tahdā ſtundā, kad winſch ſawus ſalbatuſ mahjija muſtereht. Alta dedſigahs azis paſina uſ weetās ſcho kara-kungu un pee-jahja winam tiſ tuwu, kà patš to par peeſlahjigu atrada. Generalam ſchē pat uſ muſtereſchanahs platſcha preeſchā ſtah-ditees un winam wirsmeschakunga uſteikſchanahs rakſtu paſneegt winſch ne-uſdrohſchinajahs, bet apnehmahs nahloſchā deenā winu mahjā apmelleht un wina deenāſtā peeteiktees, kà to mehđſa dariht. —

Ba ſtarpahm winſch apbrihnodams ſkatijahs uſ wezo jautro generali, kuſch tiſ ſtingri un iſweizigi ſirgam mugurā ſehde-dams ſawus ſalbatuſ wadija. Rahđs puſ dutſcha adjuſtantu un wirſneeku aiſ wina ſehdeja uſ ſirgeem. Weens pehz ohtra dabuja no generala pawehles un iſ katris ſteidſahs tahs jo tſchakli iſpildiht. Generalis Blicheris ſawā darbā nogrimis, nebij nemas pamanijis, ka winſch wiſus wirſneekus jaw bija aiſſuhtijis, un ahtri un nepazeetigi apgreesees winſch noſplah-wahs redſedams, ka wiſi wirſneeki bija paſudufchi.

Altis ſanehma wiſu duhſchu, ſpeeda ſirgam ar peeſcheem un turejahs tuwu pee generala, winu pehz ſalbatu wiſhes ſwei-zinadams.

„Oho, taſ nemas nebij ſlikti darihts, mans jaunais draugs,“ kara-kungā winu uſrunaja miſligi ſmaididams. „Kā Zuhš ſauz? Bet ne, preeſch tam wehl laiſa deeſgan. Schoreiſ tiſ jahjat tur winā puſē pee kirafeem un paſinojeet tur tam wirſneekam manu pawehli, lai winſch taſ pee dewineem wel-neem tur leel tam tſchetriſtuhrim uſbruht, zitadi ir juſſchana. Schigli! neweens azu-mirkliſ naw kawejam!“

Altis ſarahwa ſawu ſtalto ſirgu aiſ pawadaſ un kà ar putna ſpahrneem winſch pahſſtrehja pahſ plaſcho lihdſenumu, pahſ-lehja itin weegli grahwus un dohbjumus, un bija gandrihſ nedohmatā ahtrumā puſſtudas zetu lihdſ kirafeem nojahjis.

Blicheris winam bija ar labpatikſchanu no palatas noſkati-jees un ſawas garahs ſneega-baltahs uſhiſ brauzijis.

„Rudeen, taſ ir iſweizigis ſehns,“ winſch kurdeja, kad winſch tagad redſeja, ka tee jahneeki wineem dohtahs pawehles trau-zahs ahtri iſpildiht. Taſ buhtu tahđs, kahđs man waretu dereht! Tur jaw winſch nahſ atpaſat! Brangš jahneekš! Kaſ taſ par kreetnu lehzeenu tur pahſ to muhri! Kad tu iſputejis, to man waijaga dabuht ar wiſu wina ſirgu! Tee-ſcham ahtris ſehns kà ſibenis!“

Ba ſtarpahm Altis bija jaw klaht peeſehziſ, glaudija ſawu ſirgu un paſtahſtija ſinu.

„Labi, gauſchi labi,“ wezaiſ generalis ſazija. „Tagad wai-jaga ſchē palikt! Mums waijaga pehzak pahri wahrđus pa-runah! Aha! Kirafu iſlihdſinaſchanahs notika rihtigā laiſā! Paſkatees, eet brangi, tā kà peenahlahs!“

Nahloſchā ſtundā Altis dabuja waital pawehles no generala Blichera, kuras winſch tapat ahtri un iſweizigi iſpildija kà pirmo reiſu un zant to arweenu waital weza kara kunga labpatik-ſchanu eemantoja. Pehz weenas ſtundas tika muſtereſchana beigta un wezaiſ Blicheris pagreesehš uſ Altis.

„Zuhš man nahſfeet lihdſ uſ manu dſihwofli,“ winſch ſa-zija. „Paleezeet Zuhš manā tuwumā. Uſ preeſchu kungi!“

Mulekſchus ween generalis ar ſaweem wirſneekem pahrnahja atkal pilſſehta, un pee ſawa dſihwofla noſtuwiſ winſch weegli iſſlahpa no ſedleem un aizinaja Altis pee ſewim.

„Nahzeet tikai, nahzeet,“ winſch ſazija, un tad uſ wakt-neekem pagreesees pawehleja: „gahdajeet par ſcha wirſneeka ſirgu.“

Bee ſcheem wahrdeem winſch atſpeedahs uſ Alta rohſas un iſtahs no wina pa trepi augſchā uſ ſawu iſtabu weſtees.

ſchē winſch ahtri nolika ſawu kara-zepuri un ſohbenu un noſtahjahs taiſni Alta preeſchā. „Kā Zuhš ſauz?“ winſch praſija.

Altis drohſchi, kà ſalbatam peenahlahs, atbildeja.

„Bee kahda pulka Zuhš deenejat?“

„Bee jahneekem,“ Altis atbildeja.

„Kā ſauz Zuhſu preeſchneeku?“

„Generalis Blicheru.“

„Kā? Ko? Bee johda, waj Zuhš ar mani gribat joh-lotees? Eš gribu Zuhſu preeſchneeku ſinah! Waj ſaprohtat?“

„Generalis Blicheris ir mans preeſchneekš,“ Altis meerigi atbildeja un to ſazidams iſwilla wirsmeschakunga rakſtu un to nodewa Blicheram. Blicheris rakſtu ſanehmis palika lai-pnigakš un beidſoht iſſauza: „Taſ jaw ir rakſtiſ no mana weza drauga un beedra Traunſteina un Zuhš eſat taſ jauneliſ, kuru winſch man uſteikdams peeſuhtijis. Kad ta leeta tā ir, tad ſinams eſmu Zuhſu preeſchneekš. Nu zeru, ka buhſim labi draugi,“ un to ſazijis winſch eeſauza waktſaldatu un tam pawehleja: „cetaiſi kohrteli preeſch wirſneeka Nohtenburga kunga. Winſch palikš manā tuwumā, winſch ir mans adjuſtants.“

Altis to dſirbedams noprata, ka Blicheris winu bija eezehlis par ſawu adjuſtantu; winſch gribeja ſirſnigi pateiktees, bet wezaiſ Blicheris to iſhī atraidija.

„Labi, labi,“ winſch ſazija. „Zereju, Zuhſu pateizibu kara-laukā ſagaidiht. Eš praſu darbuſ, bet ne wahrđus ween, un eš dohmaju, Zuhš eſat taſ wiſhš, kaſ ar darbeem atmaſſa. Tad uſ atkalredſeſchanohš!“

Ihſi laimigš juſdamees par generala laiſnu uſneemſchanu un wina labpatikſchanahs parahdiſchanu, Altis aiſgahja ſtipri apnemdamees teeſcham darbōs parahdiht, ka winſch tahđas laiſnibas ir wehrts. —

Karſch eeſahlahs. Altis bija katrā laiſā ſawu peenahlamu ar leelako uſmanibu un iſweizibu padarijis un tā arweenu wai-ral generala labpatikſchanu eemantojis, kuſch tad ari droh-ſcham wirſneekam tahs ſwarigakahs dariſchanahs uſtizeja, un kuras ari bija deeſgan bailigakš, lamdeht ari neweens Altis par to ne-apſkanda. Un teeſcham Altis ari to wahrđu bailiba ne-maſ nepaſina; ne no kahdahm breeſmahm nebaididamees, winſch jahja, kur ſchahwa kà pupaſ ſprahga un lohdes krita kà kru-ſaſ bira, it ka winam buhtu ar ſneega piſahm bijis jaſtrahda. Apbrihnojama wiſhš winſch wehl nebij neweenā kautinā tizis eewainohſis, un tapat ari wina ſirge, kaſ kara grubtumus tapat paneſa kà Altis patš.

Kad generalis Blicheris ſchleſijā patš ſawu armiju ſanehma, tad ſaprohtams Altis winu uſ tureeni pawadija. Nedš winſch gribeja ſawu zeenijamo generala, nedš ari ſchis ſawu adju-tantu atſiaht, un beſ tam Altis zereja, ka winam ſchleſijahs

armija gadifees deesgan isdewigu brihschu, fur generalam Blichera warehs sawu pateizibu darbös parahdiht. Blichers bija duhschigs wihrs un lai gan winsch jaw bija labi wezs, tad tomehr tas sibwakais pretineeks eenihdeetern Franzuscheem, kas gan nedrihtsteja preelch wina us kara lauka parahditees, bes ka nebuhtu tikufchi fakauti. Winsch jaw ari bija pirmais, kas pirmo kautinu pret Franzuschu kara-pulkeem wadija.

Tas notika tai wehra leekama diwdesmitsesta Augustä 1813. gada, pee Razbachas upites krassteem, kas zaur to tai 24ta Augustä weenumehr gahsdamohs leetu bija pahriwehrtufehs par stipru straumi.

Blichera kara-spehlam usbruka Franzuschi wairak weetäs pahri Razbachas upiti pahreedami, bet tika ar tahdu drohschibu fagaiditi, ka Franzuscheem bij attal ja-attahpahs. Sirmais kareiwis wadija pats sawus pulkus un wina flana faulshana „us preelchu! us preelchu!“ dewa saldteem attal jaunu duhschu. Tä ka zaur weenumehr lihdamu leetu slintes nesprahga walä, tad teewo galu nehma rohka un ar refno galu Franzuschu apäta. Krehslai metotees Franzuschu kara-spehls bija glufchi fajuzis un fahka behgt. Tuhkstocheem Franzuschi guleja nosisti un noschauti us afinaino kara-lauka, bet tuhkstocheem noslibka Razbachas upites pahripluhduschs uhdenös un tuhkstocheem tika behgdami nosisti jeb no laimigeem uswaretajeem sawangoti.

Un wezais Blichers wehl weenumehr fauja: „us preelchu! us preelchu!“ lihds pehdigi, pehz ne-apnikufchas pakal dshschanahs, Franzuschu kara-spehls bija pawifam ispohtstihstis un gandrihs glufchi isnihzinahts, un wina wadonis tikai kahdas atleekas no tahda leela kara-pulka paspehja drohscha weeta nowest.

Tahda leela laufchanä un stary til pulka saldatu newar ikweena darbus isfchirt, ja tas naw wadonis. Tä ari Ata puhlini, kufsch, ka katra weeta, bes bailehm sawu peenahkumu ispidbija, un weenumehr preelchejös kautinös generala Blichera tumumä bij redsams, kad winam nebij no generala usdohtahs pawehles attahlakeem pulkeem japasino.

Wakars wairs nebij tahlu, kad winsch no tahdas pawehles ispidbichanas rikscheem pee sawa preelchneeka jahja. Ne par leetu, nedf wehtru nebehdadams winsch rikschaja stary nokautteem un eewainoteem kara-wihreem un no nejaufchi peejahja pee kahdeem peezeem Franzuscheem, kas, lai gan steigdamees ween behga, tomehr kahdu Bruhschu wirfneeku, ko bija sawangojufchi, lahdedami un lamadami ar slintes resgali isdami speeda lihds eet. Atis nebij tahds zilweks, kas buhtu sawu beedri tahdas behdas bes palihdsibas atstahjis. Winsch ahtri aiflehza us scheem Franzuscheem un isfchahwa kahdus diwdesmit sohltus tahlumä us wineem sawas pistoles, israhwa tad sawu sohbeni no maksim un fahka Franzuschu kapabt. Bet scheem nemas nepatika Ata sohbenä-zirteenus fagaidiht. Leela steigchanä wini nometa sawus eerohschus, atstahja wangi-neeku un fkehja us wifahm pufehm zil til kahjas winus nefa prohjam.

„Pee manis, beedri!“ Atis uffauza atswabinatam wirfneekam.

„Seshatees pee manis us sirga! Mans sirgs ir deesgan stipris, ari ohtetil leelu nastu nest.“

Wirfneeks fahka us Ata usmudinashanu eet, bet us weenreis winsch palika nespehzigis un kahdus pahri sohltus paspehris winsch bes samanas nokrita kahda leetus pelke.

„Dho!“ Atis dohmaja, „ta leeta rahdahs pawifam zitada, nefa es to biju dohmajis.“

Bes kahdas apdohmaschanahs winsch lehza no sirga semä, uszehla bespehzigigo un eepilinaja winam pahri pileenus stipra wihna no sawas wihna pudeles.

Tas palihdsjeja. Behz kahdahm sekundeem winsch attal atwehra azis.

„Tuhkstoichsch kahrt Zums pateizohs, nihsto beedri,“ winsch fajija. „Tas bija palihdsiba noht.“ Tee funi, kas manitureja sawangotu, buhtu mani, ja Zuhhs nebuhtu stary nahkufchi, pehz kahdahm minuteem noduhruschi.“

„Lai paleet, beedri,“ Atis atbildeja, „newaijaga nekahdas pateizibas! Waj efat eewainoti?“

„Ne, zil es sinu,“ atbilde flaneja, „bet gruhli fagruhtstihst. Mans sirgs paklupa Franzuschu tumumä, kurus Zuhhs laikam nupat dshinufchi, un pirms es wareju no krichanas apdulshanas atspirgt, ichä beslaunas mani usrahwa augfcha un wilka few lihds. Baldees Deewam, kas Zuhhs riktigä laikä fchurp atfuhstija.“

„Waj Zuhhs juhtatees deesgan spehzigigo preelch jahschanas?“ Atis prasija.

„Es dohmaju!“ wirfneeks atbildeja.

„Nu tad, ahtri us manu sirgu, beedri!“ Atis winu flubinaja.

„Te wehl naw deesgan drohschi, un par wifahm leetahm man waijaga Zuhhs drohscha weeta nowest.“

Wirfneeks ari nekawejahs Ata usflubinashanai paklaufiht, jo netahlu wehl dshudeja weenumehr schaujam un zihnamees, un lehti wareja ari te, fur wini stahweja, kahds pulks usflihst. Atis winam peepalihdsjeja eekahpt fedlös, un lehza tad pats pakala, pakehra sawa stalta sirga eemauktus un pasflubinaja to us rikschoschanu. Aulefchus ween sirgs bija winus pehz kahdahm 15 minuteem lihds generala Blichera pulkam aifnesis. Te wareja lehti preelch Ata beedra zitu sirgu dabuht. Schis us sirga uslahpis fneedsa Atim pateizigigo rohku.

„Es raudnischu attal pee sawas regimentes nokluft,“ winsch fajija. „Bet pirms es luhdschahs Zuhhu wahrdü, draugs.“

„Atis von Rohtenburg, generala Blichera adjutants.“

„Nu tad, us attalredseschanohs, — kad wehl dshwi no schejeenes pahreesim. Lai Deews Zuhhs pasarga, mans dahrgais glahbejs.“

Winsch aiflehza pa tumfchi palidamo nakti, un wairak deenas pagahja ar duhschigo fakauto eenaidneeku waijashanu, bes ka Atis buhtu sawu jauno pasihstamo kahdureif fatizis.

Winsch jaw wairs nemas nedohmaja no ta masa atgadijuma, kad us weenreis kahda meera deenä tas no wina atswabinatais wirfneeks nonahl generala Blichera mahjokli un usmekle Ati, un winu atradis, sirnigi aplampa. Ubi apfweizinajahs, ka eenaidneeku fchkehpi un lohdes tohs nebija trahpijufchi, un preezajahs pahri tahdu slawenu uswari, kuru Blichers, mas deenas pehz ta kautina pee Razbach upites — zaur sawu pastahwigu un pahrdrohschu usbrufschanu bija panahjis.

Tahlaki farunajotees rahdijahs, ka abeem wihreem arweenu wairak labpatilshana radahs weenam pret ohtru, lai gan majors Behteris — tä fauja Ata jauno draugu — drohschi diwpsdmit gadus wareja buht wezaks par Ati. Kreetnas firdis un weenada zenschanahs bija stary abeem draudsihu zehluschas. Kattris ihsumä pastahstija sawu dshihwes-gahjumu.

Behteris stahstija, ka winsch esohht no kahda Tihringenes

fahdschas mahzitaja tizis usaudsinahs, bet wehl ne-efoht lihds schai deenai warejis isdibinahs, kas wina wezaki bijufchi. Mahzitajs ari pats ne-efoht nekahdas tuwafas sinas par to warejis, jeb negribejis doht, un winam wehl efoht to padohmu dewis, pehz ta nemaš neklaufchinahs, jo tas winam newarohs nefo lihdscht.

„Un schim padohmam es ari esmu pallausijis,“ majohrs beidsa. „Kad es biju pa-audsis, tad mahzitajs, mans usaudsinatajs, man eedewa desmit tuhstoschus dahlderus, kuru intrefes winfch lihds tam bija preefch audsinaschanas un mahzifchanas isleetajis, ar to peefihmejummu, ka ta nauda efoht winam toreis, kad es wina mahja nahzis, preefch isdohschanahm lihds dohta. No schi masa kapitala man peetika, manas kara-sinaschanas wirsneeku flobla eemahzitees, un ta tad man ir laimejees jaw par majohru tikt. No teem desmit tuhstoscheem dahldereem,“ winfch fazija pasmeedamees, „tagad sinams naw wairs dauds pahri palizis, bet ko es par to behdaju, mana lohne pilnigi peeteek preefch manahm masahm isdohschanahm.“

„Ta tad mehs abi ne-efam bagati, bet mums us muhsu paschu nopelnu japalaischahs,“ Utis jautri fazija. „Un tamdeht jo labaki mehs weens ohtram peekrihtam. Mehs tatschu efam atradufchi dahrgu mantu, kahdu tikai fewim war wehletees: ihstu pateefigu jawstarpigu draudsihu, kas, ka es zeru, pastahwehs lihds dsihwes galam. Tur es neprafu nekahdas bagatibas un schoreis tikai pagehretu, un es zeru, ka man isdohjees to peepildiht.“

„Un kas ta buhtu par pagehreschanu mans draugs?“ majohrs prasija.

(Us preefchu wehl.)

Breesmigs notikums zaur mihlestibu.

(Sawa laika ahsjemis notizis.)

Nelas naw breesmigaks ka kad diwas mihledamahs firdis schkix. Bet Deewam schehl tas nerefi noteekahs tapat zitur, ka ari pee mums. Kahdus augtus tahdi darbi daschkahrt anef, to schini stahstina lastaji jo skaidri dabuhs dsirdeht.

Preefch kahdeem gadeem, ta stahsta schi gadijuma peedsihwotajs, eenahza pee manim kahda jauna meita, kura ar schelligu balsi mani pehz kahdas drufzinas salda peena luhdsa. Mani laudis apstahja meitinu, un bija no brihnifchanahs pahrenti. Un pateesi skaitaks neweens zilweks newar buht, ka schi meitina bija. Pee winas drehbehm, pee winas isrunas, wareja nojehgt, ka wina gan bija tauteete, bet no tahlata apgabala.

Keela noskumfchana apklahja winas gihmi: wina isfkatiyahs ka dsihwa behdu bilde. Tomehr nekahdas fuhdseschanas nebija dsirdamas, nekahdas afaras nepildija winas azis. Tahs skaitas meitenes firdi gan laikam plohsijahs breesmiga auka. No wisa winas isfkata un istureschanahs wareja maniht, ka wina laikam bija labi audsinata un floblota.

Noschellojama meitene bija lohti peefufufi, wina atslehja galwu us rohkas, kura drihs us weena drihs us ohtra pleza nokahrahs. Meitene apfehдахs apalsch kahda lohla pawehni, un dschra peenu, kuru winai pasneedsa. Tad wilka ta naudu no keshas, un luhdsa, lai winai atkajohs par nakti schkubni palikt, kas tai ari tika atkauts.

Gan nopuhlejamees, lai wina isteiz, kas tai kaitohs, bet wifs bija welti. Wina bija un palika klusa un luhdsa wifus laudis, lai winai meeru dohdohs.

Ta palika ta wairak deenas kari schkubni.

Newaredams fawu sinkahribu sawaldsinahs es aplenzu winu, klaufijohs un gluhneju ka blehdis us winas darboschanohs.

Tur wina guleja us salmeem. Rohkas tureja ta kahdu wehstuli, apslapinata to ar sawahm afarahm, pazehla tad azis us debesim, paslehpa atkal wehstuli asohiti un nogrima atkal behdigas dohmäs, pee ka ta laiku no laika rohku fahpigi pee firds speeda.

Ta nelaimiga meitina pawadija ilgatu laiku. Behz kahdahm nedetahm palika wina lohti nespehziga. Behdigi wina tapa tik flima, ka bija jadohma, ka wairs ilgaki nedfihwohs. Wet ir tagad wina labaku weetu mahja nepeenehma, lai gan winai to daudstreeses peefohlija.

Kad winu nu luhdsa, lai runajohs, tad ta ar wahju balsi ta stahstija:

„Preefch ne-ilga laika dsihwoju pee kahdas augstas gaspaschas deenesta. Schai gaspaschai bija weens weenigs dehs — — schis breesmigais, schis breesmigais wiltneeks — winfch mani redseja, winfch mani mihleja! Igi turejohs wina mihlestibai preti. Igi zihnijohs ar fewi, ar saweem wahredeem, kuru mani gribeja nodoht. Winfch palika lohti behdigs par to. Wina luhpas zeeta klusu; bet wina azis ar afarahm runaja wifu jo skaidraki. Behdigi tizeju winam. Winfch fohlijahs mani prezeht, tik lihds ka wina astondefmit gadus wezais, bagatais tehwa brahlis buhschoht miris. Winu lohti mihledama dariju winam wifu pa prahtam, lihds mans meitahs gohds bija wehja. Drihs nomaniju, ka muhsu weeglpahrtiba wairs nebuhs pasaufei flehpjama. Es winam wifu isteizu un luhdsu, lai jo ahtri ar mani pee altara saweenojahs.“

To dsirdeedams winfch trihz, winfch butfcho mani, winfch illeij afaras. Winfch kriht man pee kahjahm un fwehti apfohlahs, mani ne-attahs un peefauz Deewu par leezineeku. Rihdeena teek nolikta par falaulajamo deenu un winfch schkirahs no manis. Breeszigos fapnos pawadu wifu nakti. Rihka usjelohs preeziga, un ispufchlojohs ka bruchte! Manas istabas durwis atdarahs. Mans mihlakais nenahs; Al schelligais Deews! Wina weeta eenahs pulks wihru! Dee fagrahbj mani, isteiz mani par sagli un eegrufsch mani kahda zeetuma. Dselsu durwis aisdarahs; almins, zeets auffs almins ir mana gulta, un wifas schihs behdas usbruhl man us weenu reisi. Rogurufi pakritu us almina — — breesmigi fapni mani mohzija. Bamohdohs, durwis teek atgrufhtas un kahds teefas fulainis eenahs. Al, eekleedsch. Kas juhs ari efeit, tad luhdsami fakeet manim, kapehz esmu schi eebahsta?

„Kapehz?“ winfch kleeds. „Sagfchanas pehz.“

Sagfchanas pehz? es fawu isbihjufehs, jo no tam nefo nesimu. Pee teefas apwaino mani par sagli un nospreefch strahpi, kad buhschu nedelas isgulejufi. Manas attaisnoschanahs ne-usklausa; al Deews! Wiltigi leezineeki no mana mihlaka peerunati, al! — peerunati no ta, kuru ne-issalami mihleju, kuzam wifu upureju! Al Deews, ko esmu zeetufi! — Esmu to mihlejufi, kas mani breesmigi eewainoja. Behz kahda laika man peedsima dehlinsch. Man tas tika nonemts un — — pate tiku aisdifhta prohjam. Ta maldidamahs esmu schi nonahlfufi. Al wiltiba! Al wiltiba! Nahwe peenem tu mani! Zilweki ir breesmigi! Ar Deewu tehws — — al wai — Deews peedohd man greklus — — — —“

(Turpmal beigums.)

Gradi un feedi.

Wils.

(Patefigns notitums.)

Sainmeek's Mahrtsch tairijahs kahda seemas rihda us dsirnawahm braukt. Leels gehgeris buhdams, tas arween few slinti lihds nehjaja un tadeht ir schoreis to mahja ne-aismirja. Dsirnawas nobrauzis, tas usdewa melderselem, lai wina maifus, zil drihs eefpehjas, taifohht gatawus; bet pats dewahs us kaiminu fruhmeem sakus schaut; jo winsch negribeja sawu lihds panemto eerohzi welti nehfaht. Leelus lihsumus par meschu mesdams, tas zauru deenu sfrehja un til pret wafaru, neko neno schahwis dsirnawas pahrnahja. Bet ko schi atrada? Nepaklausigais melderjelis nebij wina maifus ne aiskustinajis. Nu bija wezam wihram erastibu un puhlinu deesgan un kamehr tabs lehni eedamas dsirnawinas tohs atlaiduschohs graudus fagremoja, til mehr jaw nakts bija klahht. Mahrtsch jau palaitkam bailigs wihrsch buhdamas, tagad no bailehm, ka bihdeltule raustijahs; bet ko bij dariht, jabrauz. Sawu dubult strohbu plinti pee rohlas turedams, tas laida zaur fruhmeem, ka spuelfcheja ween us preefschu. Itatru fruhminu un ziniti tas it usmanigi ap-luhkloja, woi tur kahds naw paslehpees, kas tam klufam, nesinoht waretu usbrukt. Nejaufchi tas dsird ais fewim trohlfni, kas pehz swehra lehlfchanas isklaufigahs un atpakal atskati-jees, tas eerauga breefnigu wilku us zetu stahwam. War nu gan dohmaht ka Mahrtsch tagad bija ap firdi, winsch trihzeja, ka apjes lapina un bij palizis gluschi balts ka kal-lis, tomehr wehl duhschu fanehmis schahwa: Pij! pas! ta ka tas tahlu atfkaneja. Nu ari wairs ne bija ko kaweht, jo ka likahs, tad wilks nebij trahpihts un jadufmohts, tam pakal dsinahs. Mahrtsch sirgelam gar ribahm fazirsdams, laida ka no pascha nelaba nests us preefschu. Mahja no-brauzis, tas zil ahtri wardams, mohdinaja faimi un slinti no jauna peelahdejis, dewahs no 4 wihreem pawadihts, nakts widu, us meschu wilku melleht. Weens wihrs brauzu sirgu, ar ko wilku us mahju west un tee trihs neja katris resnu bohmi par plezeem; bet pats Mahrtsch tureja peelahdetu slinti ar uswillteem gaikem pee rohlas. Pret to breefnu weetu nahlfuchi, tee redjeja ne tahlu wilku us zetu gulam. „Lai-kam pagalam!“ Mahrtsch eesauzahs un wina wezas azis spihdeja no preeka, ka swaignites nakts tumsiba. „Ja, pa-galam gan,“ atbildeja weens no puifcheem un wisi ar johni pee wilka aissfrehja, bet ko tad atrada? Sehwalu maifu, kas Mahrtsch ahtri brauzohht bija no wesma nokritis un Mahr-tinsch to par wilku turedams, lupatu-lupatos bija jafschahwis, ta ka sehwalas us wifahm pufehm ka sehtin bija isfehthas. Al, ka nu ar kauna pilnahm azim Mahrtsch no faweem puifcheem kreetni issohbotam bija us mahjahm atpakal ja-greeschahs! Jndr. Wihtols.

Dahrga mutite.

Preefsch kahda pallihdufcha alteera tika reis Hamburga no wina mahflas beedreem (ziteem alteereem) lasitas dahwanas. Preefsch schi labdariga mehrka art flaisita teatera spehletaja Antonete nogahja pee bagata Heines kunga un luhdja no wina ari kahdu dahwanu. Heines kungs patlaban ehda brohlasti un usluhdja flaisito Antoneti, lai ar winu lohpa brohlasti

paturoht, fohlidams, ka winsch dohfoht preefsch mineta af-teera 100 dahlderu. Pee brohlastes galda apsehdotees Heines kungs fazija: „Ja Zuh, jaunfunde, man dohtut weenu mu-titi, tad es apfohlohs doht 1000 dahlderu.“

Misgrahhta no tahdas tuwaka-mihlestibas daila Antonete apkampa Heines kungu un atahwa fewi nobutschoht. Heines kungs sawu fohlijumu ispildija un us tahdu wihsi weena pate mutite jeb butschina malfaja 900 dahlderus. J. R.

Ihs stahstinsch.

Kahds kungs bija dakteri us gada laika par 60 r. f. fa-derejis. Gada gala fuhtha dakters kungam wehstuli un luhds no wina tohs 60 r.

Bet nu par laimi wifu zauru gadu nebija kunga mahja neweens til flims bijis, ka buhtu dakteram tur bijis jabrauz; tapehz kungs dufnigs palizis fuhtha dakteram wehstuli atpakal, ka nebuhschoht un ari newaijagohht winam to nauddu fuhthit, jo ne-efohht to pelnijis. Dakters fuhtha ohtru wehstuli tabs paschas leetas dehl.

Nu kungs winam fuhtha tohs 60 r. ar tahdu sinu, ka winam scho nauddu schkinkojoht. Ko nu mans dakters dara? Schis nem to wehstuli un eet pee teefas schehlotees, lai schim palihdschoht to norunatu gada lohni no kunga eedsiht, jo efohht gan 60 r. schkinkotus dabujis, bet ne gada lohni. Teefa spreeda, ka kungam waijagohht dakteram to gada lohni ismalfahht. Brangi gan isdarihts, bet tomehr ta nebija taifniba.

Students un bekeris.

Students wehlu wafara pee bekeri nama lohga peegahjis peecklawe. Bekers peezechlees un lohgu atwehtris jauta:

„Kas jums patihf, kungs?“

„Wai jums ir frifcha maife?“ students waiza.

„Ir gan!“ bekeris atbild.

„Nu tad pateizeet Deewam, ka Jums ir maife“ un to fazijis students aifgabja. M. Kaschozinsch.

Pajeetees wehl!

Zuh putnini, las tuw' un tahli sfreijat,

Pa kalneem leijahm jauki usfseedat!

Zuh luhdsu, wehsti atnest nelawejat

Ja manu mihlato fur atrohdad. —

Atbilde: Kad til atradifim,

Zuhlin pasfazijim.

Pajeetees wehl.

Zuh pukites, pa mescheem, laukeem, leijahm,

Kas man preefsch azim wifur trahfojtees!

Waj neredsejat winu daschahht us jums smeijam

Jeb paschas warbuht ar to runajat. —

Atbilde: Kamehr scheit salojam,

To wehl nepasifstam,

Pajeetees wehl.

Zuh strautini, kas malu malahm telat,

Gar pilim, zeemeem, semju buhdinahm!

Zuh teefcham winu pasifstahht? — taf fatat!

Lai wala teeku reis no skumibahm. —

Atbilde: Wehs to gan pasifstam,

Til faziht nedrifstam,

Pajeetees wehl. it.

Atbildebams redaktehrs Ernst Plates.